

*Paskutinė
Beko vasara*

Benedict Wells

*Paskutinė
Beko vasara*

ROMANAS

Iš vokiečių kalbos vertė Regina Ivanauskienė

UDK 830-3
Ve-102

Versta iš:
Benedict Wells. Becks letzter Sommer
Diogenes Verlag AG, 2008

*Skiriu savo mamai, tėvui, seseriai –
žmonėms, kuriuos myliu
ir kuriems už daug ką
esu dėkingas*

ISBN 978-9955-34-257-1

© 2008 by Diogenes Verlag AG Zürich
© Regina Ivanauskienė, vertimas į
lietuvių kalbą, 2010
© „Versus aureus“ leidykla, 2010

paprasciausiai bus pakeitęs Džo Kokerio plokštele, pamiršta čia kolegą Berchtholdo.

Bekas nuspaudė mygtuką, muzika nutilo. Nusivylę ir niurzgėdami visi susėdo į vietas.

– Jėzau, gal jūs visi kuoktelėjote? – paklausė Bekas žengdamas prie Jaspero Lyro. – Mudu pasikalbėsime vėliau. O dėl jūsų... – tarė jis kreipdamasis į klasę. – Negi negalima jūsų palikti vienu nė penkias minutes? Per kitą pamoką rašysime kontrolinį darbą apie gaidų rašymą ir partitūras, jei jums tai labiau prie širdies. Arba trupučiuką susiimkite. Supratote?

Per klasę nuvilnijo garsi dejonė. Taip, taip, jūs mane irgi pjau-nate, pamanė Bekas. Dar norėjo kažką sakyti, bet nuskambėjo skambutis į pertrauką. Visi susidėjo daiktus ir išskubėjo iš kabi-neto. Bekas atsidusęs grįžo į galinį kambarėlį. Ten kone negavo apopleksijos. Raulis Kantas lyg niekur nieko buvo užsikabinęs ant peties vieną iš velniškai brangių elektrinių jo gitarų.

– Ką čia darai? – paklausė Bekas šiek tiek išsigandęs, kaip žmogus, kurio pašnekovas išsitraukia ginklą. – Padėk ją.

– Vau, balta *Fender Stratocaster**! – kuždėjo vaikinukas. – Tikriausiai brangi. Ar galiu įjungti?

Tiesą sakant, Bekas nenorėjo leisti, paskui prisiminė, kaip vaiki-nas dar vakar ašarojo. Tad linktelėjo galva burbtelėdamas:

– Bet tik trumpai.

Raulis nutrenkė bundesvero striukę ant grindų. Bekas per tą laiką prijungė gitarą prie garsintuvo. Berniukas smarkiai sumosa-vo instrumentu. Ką aš darau, pamanė Bekas, tas keistas vaikėzas tikrai sumaitos kurią nors dalį.

Ir tas keistas vaikėzas užgrojo. Kambariu nuvilnijo galingas gitaros refrenas, atliekamas pašėlusiu greičiu. Ilgi Raulio pirštai

* Elektrinės gitaros modelis, sukonstruotas 1954 m. JAV.

švytavo šešiomis stygomis, išgaudami gailius, pjaunamus garsus, tokių Bekas nebuvo girdėjęs nė sapne. Vaikinas dėliojo akordą po akordo, lankstė velniškai miklius pirštus ir lakstė jais grifu aukštyn žemyn, kol ėmė vibruoti grindys ir lubos, kol susiūbavo kambario lempa. Patalpoje siautėjo uraganas, virto stalai ir kėdės, pleišėjo medis. Bekas turėjo įsitverti staktos, kad visa tai jo nenublokštų. Pianinas subyrėjo nuo gaudesio, langų stiklai džerškėdami sudužo į tūkstančius šukių, sienose nuo tos milžiniškos jėgos atsivėrė plyšiai. O taifūno centre visiškai ramus su gitara rankose stovėjo vaikinukas.

Bekas iš džiaugsmo šypsojosi.

– Pakaks! – tarė, kai galiausiai vėl įstengė nutaisyti rimtą miną.

– Atsiprašau, – burbtelėjo Raulis, jo liežuvio galiukas grojant kyšojo lūpų kamputyje it rausvas ruoniukas.

Bekas spoksojo į jį apstulbęs. Po velnių, tas vaikiškas lietuviukas niekuo nenusileidžia Džimiui Hendriksui. Ak, ką čia! Jis pranoko Džimį Hendriksą. Vis dėlto jis lyg niekur nieko vaikšto po mokyklą, ir nė vienas žmogus nė neįtaria turint jį šitokių gabumų.

Rauliui padėkojus ir išėjus į pertrauką, Bekas liko stypsoti galiniame muzikos kabineto kambarėlyje. Pajuto, kaip vėjas pakeitė kryptį. Per kelias sekundes jis ėmė brandinti planus, jau regėjo save grojantį su Rauliu ir šitą neapdorotą deimantą paverčiantį tikru brangakmeniu. Matė save grįžtantį į muzikos pasaulį.

Akys užkliuvo už ant grindų paliktos vaikinuko striukės. Mokytojas ją pakėlė. Keliant kažkas iškrito. Skaidrus maišelis su įtartinu turiniu. Bekas pauostė. Į nosį dvelktelėjo seniai pažįstamas kvapas, pažadino prisiminimus apie pridvisusias repeticijų patalpas ir puikius vakarus prie ežerų su seniai prarastais draugais. Ilgai apžiūrinėjo maišelį. Be jokių abejonių – pirmarūšis hašišas.

– Mėšlas! – keiktelėjo Bekas.

skundėsi. Tas mažas išpuikėlis. Bekas nekontė jo nuo pirmos dienos, kai Andis jam ėmė aiškinti, kad jo vardą dera tarti angliškai.

Eeeendyyy buvo turtingų rusų imigrantų, oligarchų aplinkoje susikrovusių milijoninius turtus, sūnus; dabar jų gyvenimo tikslas – per abitūros egzaminus prastumti pasipūtusį ir nuobodžiaujantį sūnų. Jis jau buvo išmestas iš dviejų privačių internatų, ir, kad šįsyk reikalas būtų užtikrintas, jo tėvai prisidėjo prie naujos sporto salės finansavimo. Pačiam Andžiui tai buvo nė motais. Jis rengė vakarėlius, miegojo su merginomis ir moterimis, gėrė, vartojo narkotikus, „apsinešęs“ rašė juokingai prastus esė ir trumpus apsakymus, kuriuos, pasirašęs pseudonimu, siuntinėjo į leidyklas; visa tai darė įsitikinęs, kad šiaip ar taip gyvenime rūpesčių neturės. Bekas neapkentė Andžio, nes šis buvo labai turtingas, puikiai atrodė ir žinojo to vertę.

Bet labiausiai Bekas negalėjo pakęsti Andžio už tai, kad tas tipas praėjusiais metais, nors ir labai trumpai, buvo prisitrynęs prie Anos. Taip jau būdavo: puiki Andžio išvaizda atverdavo jam duris, kurias jo būdas vėl užverdavo.

Nuskambėjo skambutis, skelbiantis pamokos pabaigą. Nuo tos akimirkos Bekas savo mokiniams tapo neįdomiausiu pasaulio žmogumi. Visi dėjosi daiktus ir skubėjo namo. Tik keli paskubomis dar burbtelėjo:

– Iki pasimatymo, pone Bekai.

Kabinetas greitai tuštėjo.

Bekas stovėjo už pulsto ir tvarkė savo užrašus. Raulio ir vėl pamokoje nebuvo. Kiek gali siekti to vaikiščio įžūlumas? Tikriausiai jis šlaistosi Leopoldo gatvėje ir užsiima savo keistais reikalais, pamanė Bekas, o gal kaip tik dabar pyškina į Marką Šlymaną. Tiek jau to, pamanė, pagaliau atėjo savaitgalis.

Netikėtai ant rašomojo stalo užkrito šešėlis. Bekas pakėlė akis ir pamatė begėdiškai gražios jaunos moters, besišypsančios jam, akis.

Tai buvo Ana Lind.

Ji mostelėjo į jo lentos užrašus.

– Puiki pamoka. Tikrai su malonumu klausiausi.

– Ak, tai *tu*, – sumurmėjo Bekas.

Ką aš čia vapu, pamanė Bekas. Vien nuvalkioti juokai ir posakiai, niekada nesugalvoju nieko gera, savita. Bet Ana ir vėl nusišypsojo. Jau tas jos žvilgsnis, pamanė jis. Juk ji ko nors iš jo nori. O gal ne? Jis jautė, kad neklysta.

– Dėl literatūrinės popietės kavinėje... – galiausiai prabilo Ana. – „Andželos pelenai“*. Norėjau...

– Kaip visuomet norėjai manęs paklausti, ar neturiu tau dar vieno egzemplioriaus?

Ana džiaugsmingai linktelėjo.

– Taaaip, tikraaaai, – nutęsė ji.

Pagaliau Bekui viskas paaiškėjo! Jau treji metai Ana skolinasi knygas tik iš jo, kad galėtų su juo užmegzti pokalbį. Kaip jam neatėjo į galvą? Matant tokį viliojantį šypsnį, kaip siunčiamą jam dabar. Atėjo laikas imtis veiksmų.

– Tą knygą turiu namie, – pareiškė jis. – Gali išsyk važiuoti su manimi, galėtume išgerti po puodelį kavos ar šiaip apie tai pasikalbėti ir... – Bekas, nebaigęs sakinio, užsikirto. – Arba mes... – dar bandė pradėti iš naujo, bet paskui nutilo.

Jis klaikiai apsiriko.

Priblokšta Ana Lind spoksojo į jį. Jos veidas buvo išibaiminęs ir neprielankus. Atatupsta ji traukėsi link durų.

* Airių ir amerikiečių rašytojo Franko McCourto (g. 1930) autobiografinis romanas, 1997 m. pelnęs Pulicerio premiją ir 1999 m. ekranizuotas.

– Ak, – tepratarė moksleivė. – Tai...

Prakeikimas, pamanė Bekas. Per kelias sekundes jis taip iškaito, kaip dar niekuomet gyvenime nebuvo nutikę. Jį išmušė prakaitas.

– Pajuokavau! – pratarė ir ėmė isteriškai juoktis. – Nenorėjau tavęs... Tai tik paikas pokštas!

– Taip, hmm, supratau. Viso gero.

Ana išskubėjo iš klasės. Bekas stovėjo išsiviepęs ir žvelgė jai įkandin. Tik jai išėjus sudribo ant kėdės, susiėmė rankomis galvą ir ėmė stūgauti it koks vilkas.

5

Pirmadienį Bekas turėjo trečią muzikos pamoką 11 b klasėje. Jis nervinosi. Kiekvieną akimirką gali įžengti Ana Lind su savo draugėmis. Gal ji bus lydima policininkų ir rektoriaus, pamanė Bekas – priekabiavimas prie nepilnamečių.

Ana Lind lyg niekur nieko įžengė į klasę. Visai nieko. Tik prieš pat skambutį priėjo pasiskolinti Frenko Makurto „Andželos pelenų“.

– Ačiū, pone Bekai, – smagiai sučiulbo ir grįžusi prisėdo prie draugių.

Ar taip gali būti? Bekas buvo nustebeš, bet jam labai palengvėjo. Jis stojo prie pulsto.

– Ei, padėk tai, gerai? – tarė jis mostelėdamas klasės juokdariusiui Jasperui Lyru, laikančiam rankoje naujausią „Playboy“ numerį. – Kaip tau apskritai šovė į atgal atsinešti čionai tokį dalyką?

– Nagi, – apsimestinai pasipiktinęs pareiškė Jasperas Lyras. – Juk tos drovios klasės vištos nenori rodyti man *savo* krūtų.

Bekas papurtė galvą, bet nepyko. Šitie klasės juokdariai jau ir taip bus nubausti, kad iki mokslų pabaigos nė vienos neprisikalbins į lovą.

– Dabar visi paklauskite! – pareikalavo užuot barėsis.

Klasė ėmė niurnėti, nes kai kurie mokiniai pamanė, kad bus testas, tad išsiėmė rašiklius.

– Rašiklius galite padėti, – pareiškė Bekas. – Šiandien nieko nerašysime. Norėčiau paprašyti jus vienos paslaugos.

Ir vėl keli bambėjo. Jie taip įsijautę reiškė nepasitenkinimą, kad vargu ar pastebėjo, jog Raulis atsistojo greta Beko. Rankoje jis laikė *Stratocaster*, prijungtą prie garsintuvo galinėje kabineto patalpoje.

– Kalbu apie Raulį ir vakarėlį jo albumo išleidimo proga, – prašneko Bekas, išgirdęs, kaip Andis Ševantičius paleido niekinamą pastabą. – Jūs tikriausiai jau matėte plakatus, iškabintus mokyklos teritorijoje. Penktadienio vakarą, aštuntą valandą, bus koncertas ir...

– Ar tai privaloma?

– Ne, tai neprivaloma, bet norėčiau jus paprašyti gausiai dalyvauti ir galbūt dar informuoti kelis draugus, kad susirinktų pilna sporto salė.

– Ką už tai gausime? – paklausė Jasperas Lyras.

– O ko norėtumėte?

– Laisvų pamokų.

– Šito negaliu pažadėti, – Bekas pagalvojo. – Bet galbūt paskutinį metų rašomąjį darbą galėtume rašyti ne apie baroko muziką, bet apie roko istoriją. Kas yra geriausi roko atstovai, kaip kai kurie asmenys savo noru pasitraukė iš gyvenimo, kokie yra reikšmingiausi albumai ir panašiai... Bet tai tegul lieka tik tarp mūsų, gerai?

Kai kurie purtė galvas arba žiovavo, keli, regis, džiaugėsi. Jokios stulbinamos reakcijos. Bekas žvelgė į tą gaują bręstančių padaužų, pagal seną šifro raktą skirstomų į juokdarius, karjeristus, patinus, mamyčių sūnelius, maištininkus, verksnes, visažinius, gotikos fanatikus, žaliuosius, vegetarus, sportininkus. Suprantama, dar Ana Lind, karaliaujanti virš visų savo draugių apsuptyje.

Bekas pasvarstė, gal dar ką nors pasakius, paskui žvilgtelėjo į Raulį.

– Pagrok ką nors, – paprašė.

Kol klasė dar svarstė, ar eiti į tą koncertą, ar neiti, staiga nuaidėjo kaukiantis gitaros garsas, išsviedęs visus iš kėdžių ir akimirksniu nutildęs. Tai priminė šautuvo šūvį. Dabar visi sužiuro į Raulį. Pradžioje jis grojo tyliai, vos girdimai, bet su tam tikru taktu ir ritmu, pakertančiu kojas. Muzika garsėjo, intensyvėjo. Tai buvo laisva „The Rolling Stones“ *Street Fighting Man* interpretacija. Keli vienuoliktokai nesąmoningai sūpavo kojas. Raulis minutėlę luktelėjo, žvilgtelėjo į Aną, ši pažvelgė į jį.

Ir tuomet pratrūko! Tai buvo nesuvokiamas griaudėjimas, tūkstančio diskinių pjūklų choras, kvapą gniaužiantis triukšmas, išmušantis žemę iš po kojų ir nupučiantis smegenis. Lyg nedideli žaibai jo pirštai švysčiojo gitaros stygomis pašėlusiu, dar neregėtu greičiu, viską su savimi nusinešančiu, nepaliekančiu jokių minčių ir apsvaiginančiu; nė vienas ramiai nebenusėdėjo, visi nenustygo vietoje, sakytum, klasę būtų užklupęs cunamis. Raulis dar kartą įkvėpė ir atidavė viską. *Rock 'n' Roll*. Beprotiškas gitaros garsų pragaras. Galiausiai jis sugriovė sienas, sulygino su žeme visą mokyklos pastatą, atsivėrė milžiniškas krateris, iš kurio be perstogės sklido triukšmas ir siautulys. Panašiai turėtų griaudėti per pasaulio pabaigą, pamanė Bekas.

– Gerai, pakaks, – tarė jis.

Apimtas ekstazės, Raulis neišgirdo, jo pirštai juodai lakuotais nagais čiuženo stygomis, patalpa prisipildė zurgiančių, sukrečiančių elektrinės gitaros garsų.

Galop Bekui dar kartą paliepus jis liovėsi grojęs. Turėjo praeiti dar šiek tiek laiko, kol nuaidėjo paskutiniai garsai. Raulis pamažu atsimerkė ir padėjo elektrinę gitarą, jo rankose virstančią žudančiu instrumentu. Paskui jis apsižvalgė ir pamatė prasižiojusias burnas.

6

Dar kokią minutėlę buvo ramu, tvyrojo bežadė tylą, tada beveik visi ėmė ploti. Niekas nieko negalvojo, paprasčiausiai tai buvo vienintelė galima reakcija. Tik Andis Ševantičius nejudėjo. Jis žaidė rašikliu ir, atrodo, grūmėsi su savimi. Staiga pašoko ir įsistebeilijo į Beką.

– To jau pakaks, – pratrūko garsiai. – Kiek man reikės kęsti jūsų, pone Bekai, nesugebėjimą mokytojauti. Viena, kai jūs nepasirengęs prastai vedate pamokas arba išstisas savaites neištaisote mūsų vokiečių kalbos rašto darbų, bet visai kas kita, jei manote galįs mus čia mulkinti. *Rašomasis apie roko istoriją?* Vien tik todėl, kad jums iš mūsų kažin ko reikia, staiga pertvarkote mokyimo planą ir elgiatės taip, tarsi būtumėte puikus mūsų draugas, ar ne? Jūs ir tas juokingas keistuolis iš Albanijos. Kas žino, kuo jūs su juo nuolat užsiimate po pamokų muzikos kabinete? Jei papasakočiau apie tai savo tėvams, tuomet jūs...

– Lauk!

– Ką?

– Aš pasakiau LAAAUUUKK! – užbaubė Bekas, trinktelėdamas kumščiu į stalą.